

Kerkenbeleidsplan

gemeente

Merelbeke – Melle

2026-2031

INLEIDING

Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk (2011) en richtlijnen van de Vlaamse bisschoppen (2012)

Sinds de Vlaamse Regeerperiode 2009-2014 ("Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk van 24 juni 2011") werd het verkrijgen van Vlaamse onderhoud- of restauratiepremies voor beschermde en niet-beschermde kerkgebouwen gekoppeld aan een langetermijnvisie voor dat gebouw. Daarbij werd aan lokale besturen aanbevolen om **een globaal toekomstvisie op alle parochiekerken** op te maken. Want door een sterke terugloop van het aantal praktiserende gelovigen en bedienaars van de erediensten komen heel wat parochiekerken zo goed als permanent leeg te staan. Anderzijds maken kerken ook een belangrijk deel uit van ons cultureel erfgoed. In aansluiting op de vraag van de Vlaamse regering gingen zowel kerkbesturen als parochies in gesprek met de gemeentelijke overheid over het gebruik van de parochiekerken. Om dit gesprek langs gelijke wegen te laten verlopen, vaardigden de Vlaamse bisschoppen, op basis van enkele definitives, richtlijnen uit voor het gebruik van de parochiekerken (8 november 2012).

Het verkrijgen van een subsidie was de meest voor de hand liggende reden om een gemeentelijke kerkenbeleidsplan op te stellen. Maar het plan is tevens een nuttig beleids- en beheersdocument dat alle aspecten van de kerkgebouwen in beeld brengt en zo een geschikte basis vormt voor verder beslissingen (zoals het opstellen van meerjarenplannen).

Het gemeentelijk kerkenbeleidsplan vertrekt vanuit **het pastoraal plan**. Dit plan legt de visie op langere termijn vast voor de pastorale werking binnen de parochies. In dit plan bepaalt de pastorale ploeg welke pastorale activiteiten in welke kerken zullen doorgaan. Hieruit kan men afleiden voor welke kerken een gedeeltelijke of volledig nieuwe bestemming wenselijk is. Het pastoraal plan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de bisschop. Het door de bisschop goedgekeurde pastoraal plan dient **als uitgangspunt voor het overleg met het gemeentebestuur** om te komen tot een gemeentelijk kerkenbeleidsplan waarin wordt vastgelegd hoe met het religieus erfgoed zal worden omgegaan.

Gemeentelijke kerkenbeleidsplannen voormalige gemeenten Merelbeke en Melle (2017 en 2018)

De voormalige gemeenten Merelbeke en Melle beschikken reeds over een **uitgebreid gemeentelijk kerkenbeleidsplan** dat werd **goedgekeurd door de bisschop en door de gemeenteraad**, respectievelijk op 26 september 2017 en 22 januari 2018. Beide plannen waren het sluitstuk van een structureel overleg tussen de kerkelijke overheid en de gemeenten (werkgroep herbestemmen kerken) en een uitgebreid participatief traject met alle betrokkenen (kerkraden, bewonersplatformen, middenveldorganisaties, geïnteresseerde burgers,...).

Onder begeleiding van het toenmalige CRKC (huidige PARCUM) en in samenwerking met het Agentschap Onroerend Erfgoed verzamelde de werkgroep herbestemming kerken per kerk informatie over eigendomstitel, erfgoedwaarde, bouwfysische toestand, ligging, aanwezigheid van begraafplaats, behoefte aan ruimte, belangstelling van andere actoren. Het pastoraal plan, aangevuld met de inventaris (kerkenfiches) en de toekomstvisie met een plan van aanpak hoe de toekomstige invulling wordt onderzocht, vormden samen de gemeentelijke kerkenbeleidsplannen.

Voormalige gemeente Merelbeke		
Deelgemeente (en wijk)	Kerk en eigenaar	Toekomstvisie
Merelbeke (Centrum)	Sint-Pietersbanden (KR)	Behoud-parochiekerk
Bottelare	Sint-Anna (G)	Behoud-parochiekerk
Melsen	Sint-Stefanus (G)	Tweejaarlijkse evaluatie

Flora	Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans (KR)	Tweejaarlijkse evaluatie
Munte	Sint-Bonifatius (KR)	Herbestemming
Lemberge	Sint-Aldegondis (G)	Herbestemming
Schelderode	Sint-Martinus (G)	Herbestemming
Voormalige gemeente Melle		
Melle-Dorp	Sint-Martinus (G)	Behoud-parochiekerk
Mele-Vogelhoek	Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen (KR)	Herbestemming
Gontrode	Sint-Bavo (KR)	Herbestemming

Voor de kerken in eigendom van de voormalige gemeente Merelbeke die in aanmerking komen voor herbestemming, namelijk Lemberge en Schelderode, werd beroep gedaan op de expertise vanuit Vlaanderen. Het Projectbureau Herbestemming kerken onderzocht - in overleg met alle belanghebbenden - diverse scenario's voor een nieuwe invulling op haalbaarheid. Voor de Sint-Martinuskerk van Schelderode had het Agentschap Onroerend Erfgoed reeds een restauratiepremie toegekend. Dit project kreeg dan ook alle prioriteit. De toenmalige gemeente Merelbeke besliste om geen haalbaarheidsonderzoek te voeren voor de kerk van Munte, gezien deze eigendom is van de kerkraad zelf.

Herbevestigen kerkenbeleidsplan voor fusiegemeente Merelbeke-Melle

De voorbije jaren werden in beide gemeenten volgende kerken bij bisschoppelijk besluit onttrokken aan de eredienst zoals voorzien: Sint-Martinuskerk Schelderode, Sint Bavo kerk van Gontrode en Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen van Melle-Vogelhoek. Voor de Florakerk was er een grondige tweejaarlijkse evaluatie vooropgesteld. De voormalige gemeente Merelbeke gaf aan plannen te hebben voor de site in en om de kerk van Flora. De toenmalige kerkraad ging akkoord met deze plannen en uiteindelijk werd de Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans van Flora op 7 augustus 2023 herbestemd. De herbestemde kerken worden niet meer opgenomen in het nieuwe kerkenbeleidsplan.

Ondertussen zijn de voormalige gemeenten Merelbeke en Melle één **fusiegemeente** geworden en werd er ook een nieuw centraal kerkbestuur samengesteld. Vanaf 1 januari 2025 geldt de **verplichting** van een kerkenbeleidsplan. Alle gemeenten moeten, samen met de belanghebbenden, werk maken van een actueel of herbevestigd kerkenbeleidsplan.

Een gedragen en gedeelde toekomstvisie op de kerken

Aangezien de voormalige gemeenten Merelbeke en Melle over een uitgebreid gemeentelijk kerkenbeleidsplan beschikten, ging het lokaal bestuur in eerste instantie het gesprek aan met het centraal kerkbestuur (o.a. in het overleg van 24 april 2025). Bij een officieel schrijven van 28 april 2025 vroeg het lokaal bestuur aan de bisschop de uitgezette beleidslijnen van 2017 en 2018 te bevestigen. Met het oog op de opmaak van de meerjarenplannen 2026-2031 was het immers belangrijk te weten of de kerken van Munte en Lemberge conform het door de bisschop in 2017 goedgekeurde gemeentelijk kerkenbeleidsplan nog steeds in aanmerking komen voor herbestemming.

Er volgden de voorbije maanden diverse gesprekken tussen het lokaal bestuur en de kerkelijke overheid om tot een gedragen en gedeelde toekomstvisie te komen.

Opmaak

De uitgebreide kerkenbeleidsplannen van de voormalige gemeenten Merelbeke en Melle werden geïntegreerd in één document. De kerkenfiches werden in samenwerking met de betrokken kerkraden geactualiseerd waar nodig. De herbestemde kerken werden uit het plan geschrapt. De uitgezette beleidslijnen omtrent de toekomst van de kerken worden herbevestigd.

FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Pietersbanden in Merelbeke Centrum

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Naam

Parochiekerk Sint-Pietersbanden

Geografische ligging

- Hundelgemsesteenweg 349, 9820 Merelbeke-Melle (Centrum)
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom Gent
- Dekenaat Wetteren
- Heilige Moeder Teresaparochie

Eigenaar

Kerkfabriek

Erfgoed

- Geen beschermd monument
- vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Pietersbanden met kerkhof (sinds 20 juni 2023)
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36352>)

2.1.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Kerkgebouw.

Neoromaanse bakstenen kerk opgericht naar ontwerp van architect E. de PerreMontigny. Eerstesteenlegging op 4-2-1868, voltooid in 1872 en ingewijd in 1874. Gebouwd ter vervanging van de in 1874 gesloopte oude parochiekerk die gelegen was aan de Pontweg nabij de Schelde tegenover het ander uiteinde van de Kerkstraat.

Driebeukige, basilicale kruiskerk met een 45 m hoge ingebouwde, vierkante westtoren, koor van twee traveeën met halfronde sluiting onder een koepelvormig dak. Vrij sober gebouw met verticaliserende versneden steunberen en elegante rondboogvensters met natuurstenen tracering. Hoofdportaal met een uitgesproken decoratieve rondboogomlijsting op zuilen.

Interieur

Interieur met neogotische polychromie. Schip, transept en koor met kruisriboverwelling; rondboogvormige scheibogen en samengestelde schalken aanzettend op zuilen met gesculpteerd en gepolychromeerd bladkapiteel. Zijbeuken met kruisgewelven.

Meubilair

Gepolychromeerd houten beeld van de Heilige Eligius uit de 18de eeuw. Marmeren doopvont uit de 18de eeuw, koperen deksel met slang uit eerste kwart 19de eeuw.

Roerend patrimonium

Het roerend patrimonium werd beschreven en geïnventariseerd door Erfgoed Viersprong.

b) *Architecturale mogelijkheden*

Capaciteit.

300 stoelen.

Mits bijplaatsen extra stoelen, maximaal 500 stoelen, evenwel niet allemaal met onbelemmerd zicht op het koor van de kerk.

Mogelijkheid tot compartimentering? Ja

De Sint-Pietersbandenkerk is een driebeukige, basilicale kruiskerk met een 45 m hoge ingebouwde, vierkante westtoren. Het koor bevindt zich onder een koepelvormig dak. Het hoofdportaal is afgescheiden. De kerk bevat een door glas afgescheiden zijkapel. De hoogte en indeling van het kerkgebouw openen mogelijkheden tot compartimentering, wat reeds wordt geïllustreerd door de beglaasde zijkapel.

Toegang andersvaliden? ja.

De kerk is toegankelijk voor andersvaliden. Ook binnenin de kerk werden de nodige voorzieningen (hellingen) voor andersvaliden getroffen. Er is een automatische openende buitendeur.

Installaties

De verwarming, elektriciteit, geluids- en lichtinstallatie zijn afgestemd op frequent gebruik. Er is sanitair aanwezig, de toiletten zijn openbaar toegankelijk, maar niet voor andersvaliden. Inbraakdetectie is aanwezig. Er is geen keuken.

c) *Bouwfysische toestand*

De bouwfysische toestand wordt opgevolgd door Monumentenwacht en kreeg quoteringsredelijking (dak) tot goed in het rapport van 2022.

Zowel de verwarmings-, verlichtings- en geluidsinstallatie bevinden zich in goede staat en zijn aangepast aan het frequente gebruik van de kerk voor de eredienst.

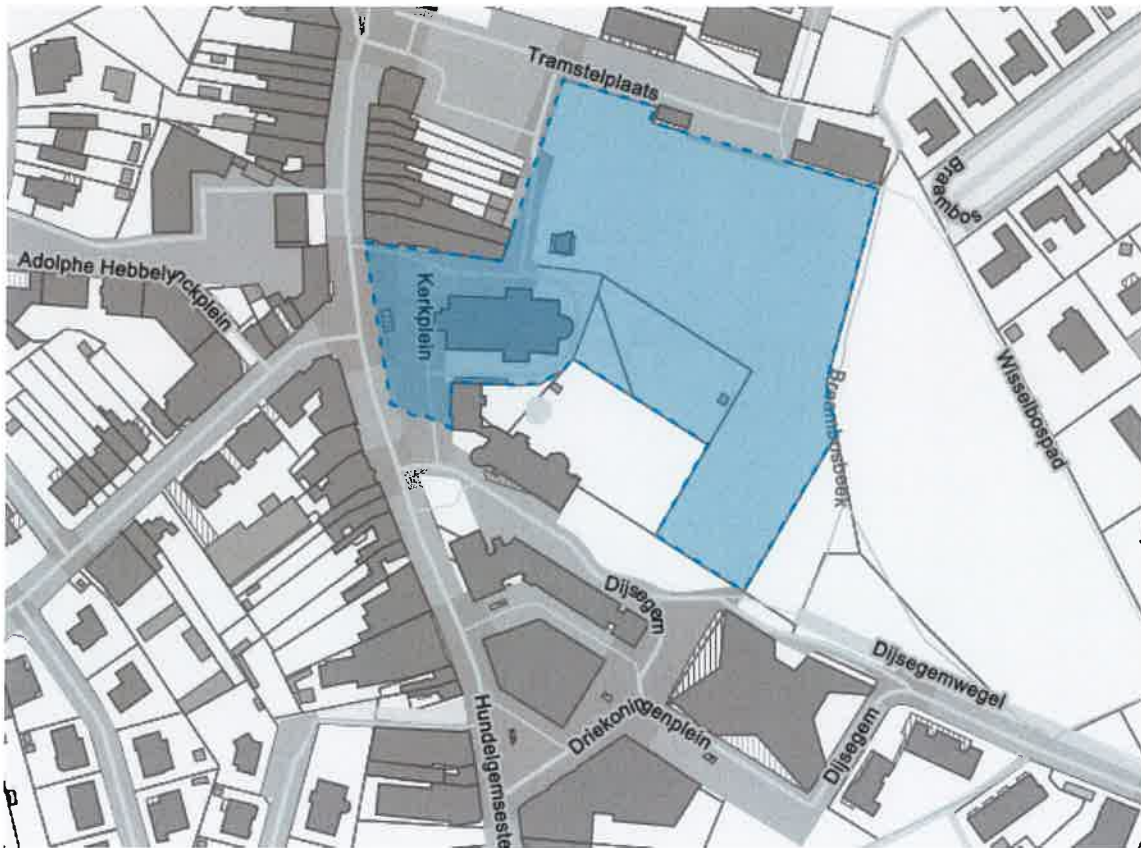
Bouwfysische toestand: goed

Bouwkundige inspectie – zie rapport Monumentenwacht 40355/2022/B
Interieurinspectie – zie rapport Monumentenwacht 40355/2025/Q1

Technische installaties

De aanwezige installaties zijn allemaal in orde.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Ruimtelijke toets

RUP Centrum-Midden: in dit RUP is de kerk bestemd als 'strook voor openbare gebouwen'. Concreet houdt dit de volgende bestemming in: openbaar nut, gemeenschapsuitrusting, openbare diensten,...

Ligging

De kerk staat in het centrum van de gemeente en is omgeven door het kerkplein, het gemeentehuis, de openbare bibliotheek, het sociaal huis, de pastorie (met publiek toegankelijke tuin), handelszaken en wooneenheden. Er is openbaar vervoer (bushalte) recht over de kerk. In de onmiddellijke nabijheid bevindt zich een bovengrondse (oa Tramstelplaats) en ondergrondse (Driekoningen) parking en ruime fietsenstallingen.

Aanwezigheid begraafplaats

De kerk is gescheiden van de ommuurde begraafplaats door een plantsoen en verharde weg rond de kerk.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Gebruik:

- Kerk met weekendeucharistievieringen, huwelijken en uitvaarten, dopen, eerste communie en vormselviering.
- Eucharistievieringen op kerkelijke feestdagen
- Jaarlijkse kermisviering en Te Deum (nationale feestdag en feest dynastie)
- Catechese
- Dagelijks open voor bezinning en gebed.
- Niet-liturgische activiteiten: repetities parochiekoor, concerten.

Aantal vieringen, aantal kerkgangers:

- Zie bijlage.

2.2. Sint-Anna in Bottelare

2.2.1. Identificatie

Naam:

Parochiekerk Sint- Anna

Geografische ligging:

- Maalderij 1, 9820 Merelbeke-Melle (Bottelare)
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom Gent
- Dekenaat Wetteren
- Heilige Moeder Teresaparochie

Eigenaar:

Gemeente

Erfgoed:

- Beschermd als monument (sinds 28 december 1936)
- vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochie- en bedevaartkerk Sint-Anna met kerkhof (sinds 20 juni 2023)
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36443>

2.2.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Kerkgebouw

De huidige oostelijk georiënteerde kerk binnen een ommuurd rechthoekig kerkhof op de hoek van Lindestraat, Koning Albert I-plein en Ridder Stas de Richellelaan, vervangt de vroegere Sint-Martinus parochiekerk die al in 1108 werd vermeld. In de eerste helft van de 17de eeuw werd het Sint-Annabeeld, onderwerp van sterk verspreide volksdevotie, vanuit de nabije Sint-Annakapel, naar de oude parochiekerk overgebracht. De aangroei van de Sint-Annavereerders maakte de bouw van een groter bedehuis noodzakelijk. De opbouw van de nieuwe kerk ving aan in 1641 en werd in 1663 beëindigd, zie het opschrift met twee chronogrammen in de gesculpteerde sluitsteen van het portaal: "opgerecht Door De giften Van De Liefhebbers / Van slnte Anna / Vvt aLMoessen Is Dit gesticht". De nieuwe bedevaart- en parochiekerk werd aan Sint-Anna toegewijd.

Barokke plattelandskerk van baksteen en Balegemse zandsteen met eenvoudige plattegrond: driebeukige hallenkerk van zeven traveeën met aangebouwde vierkante westelijke toren, halfronde absidiaal koor op crypte, ruime L-vormige sacristie (18de eeuw) in de zuidoostelijke oksel. Drie beuken onder één doorzakkend zadeldak (leien) met ranke klokkenstoel boven het koor.

Geaccentueerde westelijke partij met sterk dominerende massieve toren. Drie torengeleningen met markante uitspringende hoekpilasters, blindvensters en horizontaliserende platte banden, kordons en kroonlijsten. De vierde torengelening, de horloge- en klokkenkamer met koepeldak, werd rond 1873 toegevoegd naar ontwerp van architect T. Bureau. Rondboogpoort ingeschreven in een monumentale omlijsting met flankerende voluten. Geveugelde engelenhoofdjes in de hoeken. Fraaie, gesculpteerde houten deurmakelaar met beeldje van Sint-Anna-ten-Drieën en Sint-Maarten tussen allerlei barokke ornamenten. Omlijsting rondboognis met verweerd Sint-Annabeeld op de kroonlijst en tussen de geornamenteerde, gebroken frontondelen. Voorts bekroond door een cartouche met herinneringssteen en opschrift met chronogrammen. Westkant van de zijbeuken met typische, halve klokvormige geveltop afgelijnd door een voluut en eindigend op een hoekpilaster met vaasbekroning. Zuidelijke en noordelijke gevel geritmeerd door pilasters op hoge sokkel. Grote, omlijsting steekboogvensters met gebogen driuiplijst. Twee lage lijstgevels van de sacristie met twee venstertraveeën, elk op doorlopende sokkel van de zijbeuken en eveneens met pilastergeleding. Getraliede steekboogvensters in geriemde omlijstingen met oren. Ingedrukt schilddak van sacristie (leien) met brede dakoverstek op geprofileerde dakvoetconsolenrij. Een neogotische houten portiek met calvariebeeldengroep in de oksel tussen de westelijke toren en de zuidelijke zijbeuk.

Interieur

Barok maar sober gedecoreerd kerkinterieur (geelgeschilderd), harmoniërend met het overwegend 17de- en 18de-eeuws kerkmeubilair. Rondboogvormige scheibogen op vierkante pijlers en gebogen gewelven met stervormige stucdecoratie boven de zijaltaren. Gedecoreerde gordelbogen in het koor. Stuccartouche met jaartal 1663 boven de binnenzijde van het hoofdportaal. Driedelig overwelfde sacristie met mooie stervormige stucversiering voorzien van centraal Maria-, Christus- en Sint-Annamonogram. Hoekaanzet van twee gordelbogen bijzonder uitgewerkt, namelijk in de vorm van twee gesculpteerde engelen met bloemenkransen.

Meubilair

Altaarboek van de Heilige Familie van Vlaamse school (17de eeuw); zes 18de- en vijf 19de-eeuwse votiefschilderijen voornamelijk met kinderportretten. Gestoffeerd beeld van de Heilige Anna-ten-Drieën gedateerd 1720 op een verguld medaillon met inscriptie van het kleed, geplaatst in een gepolychromeerd, neogotisch houten tabernakel, gift uit 1860 van de markies van Rode. Gepolychromeerde houten beelden van de Heilige Joachim (18de eeuw ?), van de Heilige Martinus die zijn mantel deelt met een arme (18de eeuw), van de Heilige Petrus (18de eeuw) en de Heilige Paulus (19de eeuw). Gestoffeerd beeld van Onze-Lieve-Vrouw (gepolychromeerd hout) onder glas. Barok hoofdaltaar uit de 17de eeuw met houten marmerbeschildering door Patyn van Gent. Fraai antependium met Sint-Annamonogram gesneden in 1659 door Rombaut Pauli (beschilderd hout). Vier eiken banken uit de 17de eeuw, vroeger opgesteld rondom het Sint-Annabeeld. Houten lambriseringen uit de tweede helft van de 18de eeuw met acht ingewerkte biechtstoelen voorzien van een medaillon op fronton met een allegorische voorstelling. Barokke, eiken communiebank met artistiek houtsnijwerk gedateerd 1657. Houten preekstoel in

rococostijl, gedateerd 1767 en uitgevoerd door Jan Michiels van Velzeke. 17de-eeuwse doopvont van Balegemse zandsteen. Orgel door Pieter van Peteghem van Gent dateert van 1779, uitgebreid en getransformeerd door Maurice Delmotte van Doornik in 1910. Marmeren epitaaf van de gebroeders Joannes en Judocus van Lekeburne, opeenvolgende pastoors van de parochie. 14de-eeuwse kerkkoffer in hout en ijzer. Blank orgel (1973) afkomstig uit de Maranathakerk in Assen en die in Bottelare werd ingespeeld op 19 november 2021.

In de rondboognis boven de rondboogpoort van het barok kerkportaal, staat het beeld van "Sint-Anna" (Anna staand voorgesteld, achter haar dochter Maria met Kind Jezus op de rechterarm). Het klassiek heiligenbeeld (circa 2,10 m hoog) werd in 2002 gereconstrueerd in witte steen door Gerard Thienpont, beeldhouwer (Eke-Nazareth). Het beeld is een getrouwe kopie van het oorspronkelijk witstenen beeld dat beschadigd was. Ook het oorspronkelijk beeld werd door hem hersteld. Om veiligheidsredenen werd dit laatste binnenin de kerk geplaatst.

Roerend patrimonium

Het roerend patrimonium werd beschreven en geïnventariseerd door Erfgoed Viersprong.

b) Architecturale mogelijkheden

Capaciteit

390 stoelen

Mogelijkheid tot compartimentering? ja

De barokke kerk heeft een eenvoudige plattegrond: driebeukige hallenkerk van zeven traveeën met aangebouwde vierkante westelijke toren. Het koor is half rond. Er is een ruime L-vormige sacristie in de zuidoostelijke oksel. Aansluitend aan de sacristie is er een berging met daarin een toilet en ruime bergkast. De drie beuken bevinden zich onder één doorzakkend zadeldak met ranke klokkenstoel boven het koor. Het portaal is afgescheiden door een beglaasde toegangsdeur. De barokke opbouw van de kerk – met hoge en ruime zijbeuken – maakt deze kerk geschikt voor verdere compartimentering.

Toegang andersvaliden? ja

De kerk bevat geen drempel en is dus eenvoudig toegankelijk voor andersvaliden.

Installaties

Verwarming met gasstralers, elektriciteit, geluids- en lichtinstallatie en sanitair zijn aanwezig. Een tweede toilet werd in 2025 bijgeplaatst. Inbraakdetectie is aanwezig. Branddetectie is aanwezig maar zou moeten uitgebreid worden. Er is geen keuken.

c) Bouwfysische toestand

Op 25 april 2019 werd het beheersplan voor Parochie- en bedevaartskerk Sint-Anna goedgekeurd. Dit plan is geldig voor de komende 24 jaar (einddatum: 25 april 2043).

<https://plannen.onroerenderfgoed.be/plannen/906>

Fase 1 (restauratie van de Westtoren) is afgerond.

Fase 2 (restauratie dak en klein klokketorentje sacristie): voorzien in MJP 2026-2031.

De kerk is algemeen in goede staat, doch enkele zaken moeten worden aangepakt in de volgende fases van het door AIT opgesteld en goedgekeurd beheersplan.

Na de laatste inspectie door Monumentenwacht zijn een aantal zaken, zoals schilderwerken aan ijzeren onderdelen.... grondig aangepakt. Het dakluik aan de ruiter is nieuw. Ook de sluitstenen van de raambogen van het koor zijn behoorlijk verzekerd tegen verder verzakken of uitvallen. De voornaamste aandachtspunten van Monumentenwacht betreffen het uitvoeren van recurrente instandhoudingswerken (o.a. schilderwerken, wegnemen vegetatie,...).

Bouwfysische toestand:

Bouwkundige inspectie – zie rapport Monumentenwacht 29 juni en 28 juli 2015 (werken Monumentenwacht zelf)

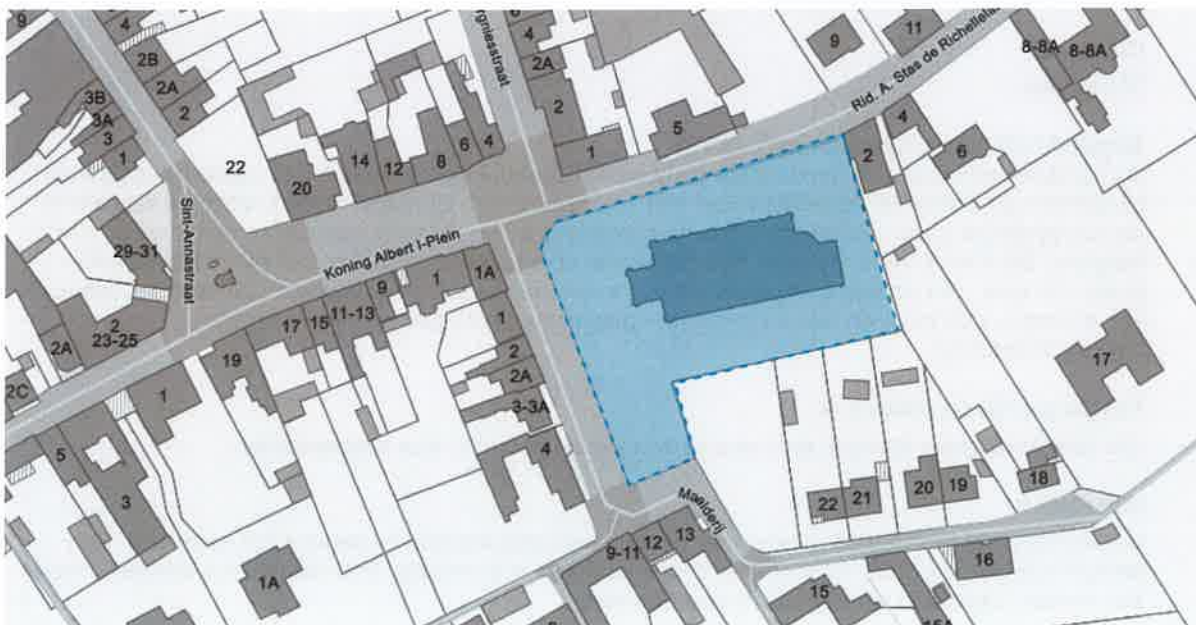
Interieurinspectie – zie rapport Monumentenwacht 3 en 4 september 2009

AIT Beheersplan Sint-Annakerk Bottelare (1704_20190109)

Technische installaties:

Het door Delmotte in 1910 getransformeerd Van Peteghemorgel uit 1779 is nog gedeeltelijk bespeelbaar. Het volledig terug bespeelbaar maken zou een grote restauratie vergen. Gezien het orgel geklasseerd is en voor Agentschap Onroerend Erfgoed in geval van restauratie zou moeten hersteld worden naar de oorspronkelijke toestand voorafgaand aan de modificatie van Delmotte, werd om financiële redenen gekozen om het orgel voorlopig niet te herstellen maar een tweedehands Blank orgel aan te kopen uit een kerk in Assen (Nederland). De firma Blank is een gekende Nederlandse orgelbouwer. Dit Blank orgel werd ingespeeld op 19 november 2021.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Ruimtelijke toets:

De percelen van de kerk en het kerkhof zijn bestemd door het gewestplan, namelijk als woongebied. Dit houdt in dat naar bestemming toe de mogelijkheden ruim zijn.

Ligging:

De huidige oostelijk georiënteerde kerk binnen een ommuurd rechthoekig kerkhof op de hoek van Lindestraat, Koning Albert I-plein en Ridder Stas de Richellelaan, vervangt de vroegere Sint-Martinus parochiekerk die al in 1108 werd vermeld. De kerk ligt in het centrum van het dorp, met in de nabijheid een school en verschillende jeugdverenigingen,... Parkeerplaatsen beschikbaar in de onmiddellijke omgeving.

Aanwezigheid begraafplaats:

Deels ommuurd kerkhof rond de kerk

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Gebruik

- Kerk met weekendeucharistievieringen, weekeucharistie- of gebedsdiensten, huwelijken en uitvaarten, dopen, eerste communie en vormselviering
  - Eucharistievieringen op kerkelijke feestdagen.
  - Catechese
  - Dagelijks open voor bezinning en gebed
  - Niet-liturgische activiteiten: repetities parochiekoor, orgelconcerten in samenwerking met De Principaal
- Historische rondleidingen van groepen in de kerk en sinds 2025 dankzij het plaatsen van een aangepaste trap ook crypte
- Tentoonstelling van kunst- en kerkschatten

Aantal vieringen, aantal kerkgangers

Zie bijlage.

2.3. Sint-Stefanus in Melsen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1. Identificatie

Naam:

Parochiekerk Sint-Stefanus

Geografische ligging

- Melsenstraat 8, 9820 Merelbeke-Melle (Melsen)
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom Gent
- Dekenaat Wetteren
- Heilige Moeder Teresaparochie

Eigenaar

Gemeente

Erfgoed

- Beschermd monument (sinds 5 januari 1973)
- Beschermd toren en kruisbeuk (sinds 28 december 1936)
- vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Stefanus met kerkhof (sinds 20 juni 2023)
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36503>

2.3.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Kerkgebouw

Naar het oosten georiënteerde Neo-gotische kerk met omringend kerkhof, voorzien van een ijzeren toegangshek tussen gemetste hekpijlers met hardstenen bekroning palend aan de hoek van de pastorietuin. Rondboogpoortje in de kerkhofmuur tegenover het koor, aan het eind van een kerkwegel. Eenbeukige kruiskerk met vierkante westtoren, rechthoekig koor en sacristie in de zuidelijke kooroksel. De gebruikte natuursteen en de omlijsting van de ingang deur onderaan de toren laten een oude constructie uit de 12de of 13de eeuw vermoeden. In 1969 en 1970 werd de kerk grondig gerestaureerd door architect Bressers. Al wat niet eeuwen oud was, werd verwijderd, zoals de doopkapel, de bergplaats naast de ingang, de arcade en het kruis aan de gevel van het koor, de witte kalken buitenbekleding en het uurwerk op de toren.

Het schip van vier traveeën vertoont nog delen van romaans metselwerk: zuidgevel ongeveer tot daklijsthoogte, voorzien van een gedichte rondboogdeur (een vroeger zogenaamde lijkdeur?) en smalle gedichte kleine rondboogvormige vensters naast twee verdiepte steekboogvensters. Noordgevel met hoge plint van oud metselwerk in onregelmatig verband en voorts voornamelijk opgemetseld van baksteen en met twee steekboogvormige vensterlichten. Gotische kruisbeuk met zandstenen puntgevels, spitsboogvormig vensterlicht voorzien van nieuw drieledig maaswerk bij de laatste restauratie. In de westzijde van de kruisbeuk: sporen van met baksteen gedichte vroegere spitsboogdeuren(?). Vlak afgesloten bakstenen koor op natuurstenen onderbouw, met jaartal 1655 in zandstenen cijfers onder de ronde topoculus. Sporen van een gedicht koorlicht. Vrij gesloten, uitgebouwde vierkante bakstenen westtoren op zandstenen plint, met hoge ingesnoerde leien spits. Uit de vroegere westgevel hergebruikt Romaans natuurstenen portaal: rechthoekige deur ingeschreven in een rondboog met kraalprofiel; monolithisch boogveld met rozetten en ingeschreven drielob rustend op twee geprofileerde consoles. Een steekboogvenster daarboven. Gekoppelde spitsboogvormige galmgaten ingeschreven in een spitsboogveld. Met zandsteen omlijste vierkante steigeraten onder de zandstenen daklijst.

Interieur

bepoederde tongewelven met trekstangen ter hoogte van de vlakke moerbogen; een spitsboognis in de westzijde van de transeptarmen.

Meubilair

Eiken lambrisering in het schip en twee biechtstoelen (één nog origineel) ingewerkt in muurnissen in de kruisbeuk, door J. Van Den Haute uitgevoerd in 1773-1775. Classicistische preekstoel met gipsen beeldhouwwerk van Karel Van Poucke (Gent). 15de-eeuws zandstenen doopvont, in periode 1992-1998 volledig gerestaureerd historisch Van Peteghemorgel (1834).

Roerend patrimonium

Het roerend patrimonium werd beschreven en geïnventariseerd door Erfgoed Viersprong.

b) *Architecturale mogelijkheden*

Capaciteit

220 stoelen.

In de kerk staan 150 comfortabele stoelen (vernieuwd in 2007) en 40 oude kerkstoelen. Er is plaats voor 220 stoelen.

Mogelijkheid tot compartimentering: ja

Deze eenvoudige kerk is een eenbeukige kruiskerk met vierkante westtoren, rechthoekig koor en sacristie in de zuidelijke kooroksel. De hoogte van het schip is 7,5 meter en op het hoogste punt is het koor net geen 9 meter. Het kleine portaal is afgescheiden door middel van een beglaasde inkomdeur. De afmetingen van de kerk en de bescheiden zijtoren, maken deze kerk minder geschikt tot verdere compartimentering. Opzij van het koor bevindt zich een kleine sacristieruimte. De kerk heeft een historisch geklasseerd Van Peteghemorgel. De kerk vormt de klankkast voor dit orgel.

Toegang andersvaliden: ja

De kerk bevat geen drempel en is dus eenvoudig toegankelijk voor andersvaliden.

Installaties

De verwarming gebeurt vandaag met mazout. Op termijn zal hiervoor een oplossing moeten gevonden worden. Elektriciteitsinstallatie werd voor het laatst gekeurd in 2022. Er is een degelijke geluidsinstallatie aanwezig en er wordt gebruik gemaakt van LED-verlichting. Er is een bewakingscamera. De kerk beschikt ook over een verplaatsbaar LG-scherm op wielen. Van belang te vermelden is de uitstekende akoestiek en het historisch Van Peteghemorgel (1834) dat in periode 1996-1998 grondig gerestaureerd werd en in perfecte staat is. Er is een toilet in de sacristie maar er is geen keuken.

c) Bouwfysische toestand

De kerk kende een aantal belangrijke restauraties in 1969-1970 en in 2015-2016. De laatste restauratie is op een uiterst accurate, zorgzame en vakkundige manier uitgevoerd. De kerk zal voor heel lange tijd in een goede conditie blijven. De kerk werd voor het laatst geschilderd in 1996 en vertoont hier en daar afbladderende verf. De rapporten van Monumentenwacht (laatste van 2025) worden strikt opgevolgd om de kerk in goede staat te houden.

Voor wat de grafzerk betreft tegen de zuidmuur van de beschermde Sint-Stephanuskerk. Deze behoort toe aan Filips I Van der Gracht (° 1472 - + 1545). De grafsteen werd in 1880 verwijderd, bij het vernieuwen van de vloertegels. De grafsteen werd toen op het kerkhof bewaard en in 1926 bevestigd tegen de kerkmuur. Er wordt inderdaad – in overleg met het AOE – naar een oplossing gezocht voor verdere conservatie.

Bouwfysische toestand:

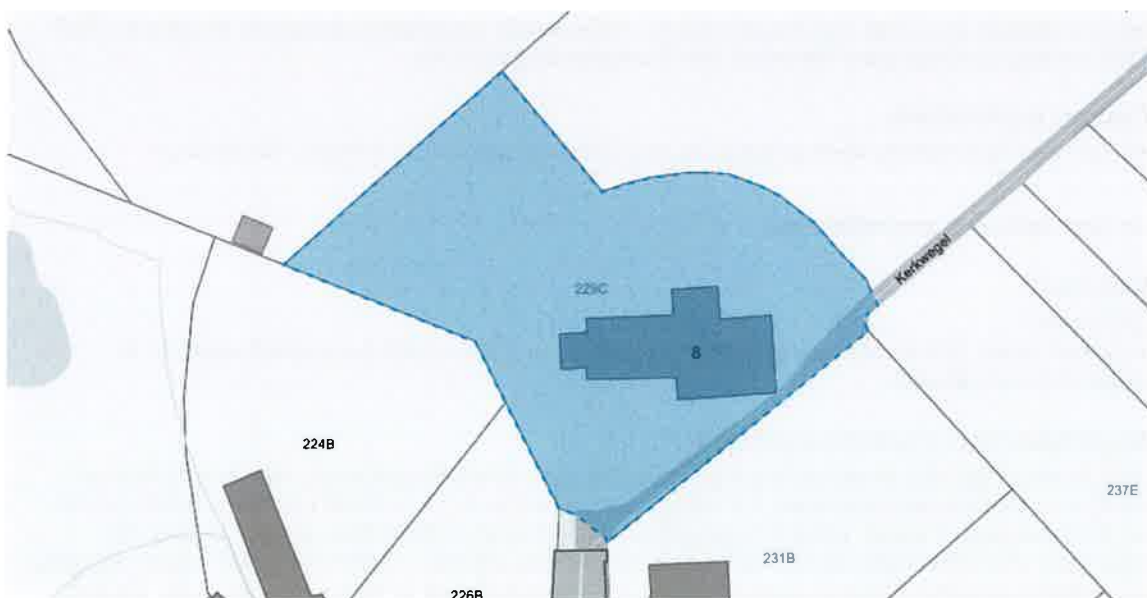
Bouwkundige inspectie – zie laatste rapport Monumentenwacht 40162/2025/B

Interieurinspectie – zie laatste rapport Monumentenwacht 40162/2018-1

Technische installaties:

Verwarmingsinstallatie op mazout met bovengrondse voorraadtank op termijn te vernieuwen. Laatste elektrisch keuring: 19/5/2022

Verlichting en geluidsinstallatie zijn in orde

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Ruimtelijke toets:

Het perceel van de kerk is bestemd door het gewestplan, namelijk als woongebied. Dit houdt in dat naar bestemming toe de mogelijkheden ruim zijn.

Ligging:

De kerk ligt vlakbij de Scheldevallei (toeristische aantrekkingspool), met in de buurt een voetbalterrein, gemeenschapsruimte (Parochiezaal) en scoutslokaal. Er loopt een fietsroute langsheen het kerkhof van Melsen. Het oude gemeentehuis is dichtbij. Beperkt aanbod aan openbare parkeerplaatsen in onmiddellijke omgeving van de kerk.

Aanwezigheid begraafplaats: de kerk wordt omsloten door een kerkhof.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Gebruik

- Kerk met eucharistie- of gebedsdiensten in de week; huwelijken en uitvaarten
- Kermisviering, Goede Vrijdagviering, 1 novemberviering
- Vieringen door lokale school De Graankorrel
- Dagelijks open voor bezinning en gebed
- Niet-liturgische activiteiten: repetities jeugdkoor Melsen, orgel- en andere concerten lezingen
- Tentoonstellingen Werkgroep erfgoed Melsen

Aantal vieringen, aantal kerkgangers:

Zie bijlage.

2.4. Sint-Bonifatius in Munte

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1. Identificatie

Naam:

Parochiekerk Sint-Bonifatius

Geografische ligging

- Munteplein 3, 9820 Merelbeke-Melle (Munte)
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom Gent
- Dekenaat Wetteren
- Heilige Moeder Teresaparochie

Eigenaar

Kerkfabriek

Erfgoed:

- Beschermd als monument en beschermd dorpsgezicht (sinds 29 februari 2000)
- vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Bonifatius (sinds 20 juni 2023) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36576>)

2.4.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Kerkgebouw.

Georiënteerde typische 19de-eeuwse plattelandskerk met eenvoudige en traditionele plattegrond, in zijn geheel nieuw gebouwd in neoromaanse stijl, ter vervanging van de te klein geworden oude dorpskerk aan de Torrekensstraat (sedert 1888 door sloop volledig verdwenen) waarvan het oud kerkhof als begraafplaats behouden bleef. Herstellingswerken van 1978 omvatten voegwerken en het aanbrengen van een nieuwe dakbedekking. In 1993 werden de vensters van het schip vernieuwd en de koorvensters herlood. Laatste herschildering van de binnenkerk van november 1998-februari 1999 met herbepleistering van de gewelven in het schip van de kerk en bekleding van de wanden met "tasso"-doek voor de herschildering.

De kerk was aanvankelijk aan weerszijden van de voorgevel geflankeerd door een ijzeren hek met erachter een aansluitende lage bakstenen muur rondom de kerk. Aan de zuidkant is deze verdwenen en vervangen door een geplaveid voetpad.

De plattegrond van de dorpskerk is haast rechthoekig en ontvouwt een driebeukig schip van zes traveeën lang; de bredere middenbeuk met ingebouwde westtoren eindigt op een even breed, diep koor met halfronde koorsluiting. In het verlengde van de zijbeuken is het koor geflankeerd door een sacristie in het zuiden en een berging in het noorden. Jaarankers tegen de schuine oostelijke gevels van de zijbeuken, naast het koor, vormen het jaartal 1865. Het metselwerk is uitgevoerd in baksteen met sobere verwerking van natuursteen: aangewend voor de sokkel van de voorgevel, omlijsting van het portaal, vensters en nissen. Arduin is voorts verwerkt voor het traceerwerk van de drielichten, het radvenster onder de toren, de slanke hoge zuiltjes die de torenhoeken markeren. De nok van het leien zadeldak op het schip loopt door boven het koor en eindigt er op een ijzeren kruis.

De sobere voorgevel heeft een geaccentueerde middenpartij: het uitspringen de middenrisaliet ter breedte van de middenbeuk is verhoogd met schouderstukken en bekroond door een slanke vierkante toren met ingesnoerde achzijdige torenspits eindigend op een ijzeren torenkruis. De hoge gekoppelde rondbogige galmgaten zijn elk van vijf galmgaten voorzien. Twee rondboognissen, respectievelijk links met een beeld van Onze-Lieve-Vrouw en rechts van de Heilige Johannes, zijn aangebracht naast het portaal. Daaronder werd later een arduinen gedenksteen aan de slachtoffers van beide wereldoorlogen geplaatst. De langsgelvels van het schip wordt geritmeerd door lisenen met vensters in rechthoekige spaarvelden, boven aan afgewerkt door een baksteenfries. De koorgevel wordt bovenaan afgelijnd door een tandlijst. De kerk bezit goede proporties, mooie verhoudingen en sober gehouden decoratieve doch fijnzinnige details zoals in de venstertraceringen. Het uitwendig voorkomen is quasi ongewijzigd. Door haar verheven inplanting op de Muntekouter en de goed bewaarde open ruimten in de omgeving domineert de kerk uitermate sterk het landelijk dorpsbeeld.

Interieur. Binnenin zijn rondbogige scheibogen toegepast rustend op ronde zuilen met achzijdig versierd krulbladkapiteel. De langswanden van de hoog opgaande middenbeuk vertonen gekoppelde rondbogige blindnissen met deelzuiltje; volgens De Potter en Broeckaert waren zij voorzien voor het plaatsen van apostelenbeelden; de gewelfribben van de middenbeuk zetten aan op diensten. De typische neogotische polychromie bleef bewaard op de oostwand van beide zijbeuken (achter de zijaltaren) en in het koor: op de kooroverwelling zijn, omgeven door een kenmerkende florale decoratie, medaillons aangebracht met liturgisch symbolische voorstellingen en met attributen verwijzend naar de vier evangelisten. Tegen de koorwand is rechts een afbeelding van de Heilige Jozef aangebracht en links van de Heilige Bonifatius: laatstgenoemde schildering zou bij herstelling van het pleisterwerk hernomen zijn in de jaren 1970. De gebundelde schalken van het koor zijn van typische polychrome banden met gestileerde motieven voorzien. De kerkvloer bestaat overwegend uit zwarte natuurstenen tegels. Er zijn drie koorvensters met gekleurde glasramen.

Meubilair

Het *meubilair* omvat onder andere volgende vermeldenswaardige elementen:

- ensemble van drie altaren van gepolychromeerd hout in neogotische stijl: twee zijaltaren, een hoofdaltaar en een opvallend en vrij monumentaal tabernakel waarvan de deuren aan de binnenzijde beschilderd zijn met een engelenfiguur

- fraai gesculpteerde eiken communiebank van 1867 door Hauman (Gent) met diverse voorstellingen, deels omgevormd tot altaar
- fraai gesculpteerde eiken preekstoel van circa 1867 door Hauman met diverse voorstellingen onder andere van evangelische taferelen, symbolen en de Heilige Bonifatius.
- 18de-eeuwse eiken bidstoel
- gepolychromeerd houten beeld van de Heilige Apollonia geflankeerd door twee engelen met kandelaar, uit de 16de eeuw op neogotisch voetstuk (tweede helft 19de eeuw)
- gepolychromeerd houten beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind op maansikkel (18de eeuw)
- gepolychromeerd eiken beeld van Heilig Hart van Jezus (19de eeuw)
- gepolychromeerd eiken beeld van Heilig Hart van Maria (19de eeuw)
- houten beeld van Jezus aan het kruis (18de eeuw), recent ontdaan van zijn polychromie en naar verluidt afkomstig van buiten tegen het koorhoofd
- gepolychromeerd houten beeld van Sint-Jozef
- gepolychromeerd houten beeld van de Heilige Bonifatius
- meerdere gepolychromeerde gipsen heiligenbeelden onder andere van de Heilige Theresia, de Heilige Rita, de Heilige Familie
- houten reliekschrijn uit de 18de eeuw met goudkleurige buste van de Heilige Bonifatius op sarcofaagvormig voetstuk met zwaard en bisschopsstaf en geschilderd opschrift
- meerdere gepolychromeerde gesculpteerde beeldsokkels, aangebracht tegen kerkzuilen en wanden
- stenen doopvont uit de 15de eeuw met koperen deksel
- 19de-eeuwse kruisweg geschilderd op metaal in neogotische rechthoekige houten omlijstingen
- orgel: in zijn huidige staat een tijdens het interbellum door L. Daem uit Appelterre grof verbouwd of "gemoderniseerd" orgel waarvan de overblijvende oude delen (grotendeels de orgelkast en een deel van het pijpwerk) kenmerken vertonen van het constructieatelier Van Peteghem
- twee eiken sacristiekasten uit de 19de eeuw, één met embleem van de patroonheilige der kerk Sint-Bonifatius, en één met pauselijke symbolen.
- sacristie lavabo met fonteintje in wit aardewerk uit de 19de eeuw (thans in de pastorie).

Roerend patrimonium

Het roerend patrimonium werd beschreven en geïnventariseerd door Erfgoed Viersprong.

b) Architecturale mogelijkheden

Capaciteit

260 stoelen.

Er staan minder stoelen permanent opgesteld gezien zijbeuken van de kerk als tentoonstellingsruimte wordt gebruikt.

Mogelijkheid tot compartimentering? ja

De plattegrond van de dorpskerk is haast rechthoekig en ontvouwt een driebeukig schip van zes traveeën lang. De bredere middenbeuk met ingebouwde westoren eindigt op een even breed, diep koor met halfronde koorsluiting. In het verlengde van de zijbeuken is het koor geflankeerd door een sacristie in het zuiden en een berging in het noorden. Naast het portaal bevindt zich een doopkapel. De indeling van het kerkgebouw opent mogelijkheden tot compartimentering.

Toegang andersvaliden? ja

De bescheiden drempel wordt overbrugd door een (verplaatsbare) metalen schuine helling.

Installaties

Verwarming op aardgas en elektriciteit zijn aanwezig. Laatste keuring elektriciteitsinstallatie in 2022. Er is een toilet maar geen keuken. In de sacristie is er stromend water (afwasbak).

c. Bouwfysische toestand

Volgens de laatste rapporten van Monumentenwacht bevindt de kerk zich in relatief goede staat.

Bouwfysische toestand:

Bouwkundige inspectie – zie rapporten Monumentenwacht 41071/2021/8 en 41071/2024/8

Interieurinspectie – zie rapport Monumentenwacht 29 maart 2005

Technische installaties:

De verwarming, verlichting en geluidsinstallatie zijn in orde. De geluidsinstallatie is evenwel verouderd. Er is geen WIFI in de kerk.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Ruimtelijke toets:

Het perceel van de kerk is bestemd door het gewestplan, namelijk als woongebied. Dit houdt in dat naar bestemming toe de mogelijkheden ruim zijn. Bij een herbestemming van de kerk van Munte zal rekening moeten gehouden worden met de ligging in een beschermd dorpsgezicht.

De percelen ten noorden van de kerk werden door het RUP Bescherming Open Ruimte bestemd tot gemeenschapsvoorzieningen met de mogelijkheid tot het aanleggen van een parking. Deze percelen zijn nog geen eigendom van de gemeente.

Ligging

Door haar verheven inplanting op de Muntekouter en de goed bewaarde open ruimten in de omgeving domineert de kerk uitermate sterk het landelijk dorpsbeeld.

De Kerk ligt midden in het dorp (aan Munteplein), vlakbij oude pastorie die als toeristisch infopunt dienst doet. Er is een school, ontmoetingscentrum en horeca in de buurt. Op het plein zelf zijn er een beperkt aantal parkeerplaatsen.

Aanwezigheid begraafplaats:

Geen.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Gebruik:

- Kerk met eucharistie- of gebedsdiensten in de week, huwelijken en uitvaarten
- Sint-Hubertusviering, kermisviering, Goede Vrijdagviering, 1 novemberviering
- Aankomst van het Vredeslicht in december (jaarlijks)
- Dagelijks open voor bezinning en gebed
- Niet-liturgische activiteiten: sporadisch gebruikt door de lokale school ,repetities parochiekoor
- tentoonstellingen VZW Uitmuntend en Parochiegroep Munte. concerten of andere optredens

Aantal vieringen, aantal kerkgangers:

Zie bijlage.

2.5. Sint-Aldegonde in Lemberge

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.1. Identificatie

Naam:

Parochiekerk Sint-Aldegonde

Geografische ligging

- Burg. Maenhautstraat 14, 9820 Merelbeke-Melle (Lemberge)
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Eigenaar

Gemeente

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom Gent
- Dekenaat Wetteren
- Heilige Moeder Teresaparochie

Erfgoed

- Geen beschermd monument.
- Het Lovaert-orgel van 1835 is beschermd (sinds 19 augustus 1980).
- vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Aldegonde met kerkhof (sinds 20 juni 2023)
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36462>

2.5.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Kerkgebouw

Oudste vermelding van de kerk in een charter van 1126 waarbij het patronaat door het bisdom Kamerijk werd overgedragen aan de abdij van Enamel Vanouds toegewijd aan Sint-Aldegonde, aanroepen tegen kanker en nog steeds een bezocht bedevaartoord, voornamelijk op 30 januari. Aan de kleine, eenbeukige zaalkerk met rechthoekig koor werd circa 1550 een zware, vierkante westtoren toegevoegd. Sloping van de oude kerk met uitzondering van de toren in 1869. Ontwerp van 1873 door architect M. De Noyette voor een nieuwe kerk waarbij de bewaarde oude toren in neogotische zin werd aangepast. Eerstesteenlegging in 1874, inwijding van de kerk op 15 juli 1878.

Oostelijk georiënteerde pseudo-basilicale kerk met omringend, deels ommuurd kerkhof. Driebeukige kerk van vijf traveeën met driezijdige koorsluiting. Massief dominerend torenvolume ten opzichte van het lichtere schip. Overwegend bakstenen gebouw in neogotische stijl. Bakstenen parement tegen de oude toren met uitzondering van de onderste geleding die gedeeltelijk haar oorspronkelijke bekleding van Balegemse zandsteen behield. Laatgotische korfboogpoort met hol beloop en bijgevoegde hardstenen druiplijst. Elegant tweelicht met deelzuiltje en oculus met vijfpaas, ingeschreven in een spitsboogveld op de tweede verdieping. Bovenste torengleding met gekoppelde spitsboogvormige galmgaten; zandstenen hoekkettingen en negblokken rond de vensters aan de oostkant. Voorts zandstenen steigerporten en geprofileerde daklijst onder de ingesnoerde achtzijdige torenspits.

Interieur.

Kerkinterieur met kruisriboverwelling en polychromie van 1922, in 1985 egaal geschilderd: wit schip met lichtgrijze pijlers en goudgeel koor.

Meubilair.

Beeldhouwwerk: 18de-eeuws, eikenhouten gekruisigd Jezusbeeld (zonder kruis). Een hardstenen grafsteen met liggende priesterfiguur uit de 16de eeuw in het portaal. Beschermd Lovaert-orgel van 1835. Voornamelijk neogotische kerkmeubelen (waaronder koorgestoelte, altaren, sacristiedeuren, biechtstoelen, kerkmeestersbank) uit het laatste kwart van de 19de eeuw of begin 20ste eeuw. Gekleurde glasramen, in het schip gedateerd 1898.

Roerend patrimonium

Het roerend patrimonium werd beschreven en geïnventariseerd door Erfgoed Viersprong.

Architecturale mogelijkheden

Capaciteit

200 stoelen.

Mogelijkheid tot compartimentering? ja

De Sint-Aldegondekerk is een driebeukige kerk van vijf traveeën met driezijdige koorsluiting. De kerk heeft een massief dominerend torenvolume ten opzichte van het lichtere schip. Het ruime portaal is opvallend. Opzij van het koor bevindt zich een kleine sacristie. In het tweede zijkoor bevindt zich de verwarmingsketel. De hoogte en indeling van het kerkgebouwen openen mogelijkheden tot compartimentering. In de kerk staat een een geklasseerd Lovaert orgel. De kerk vormt de klankkast voor dit orgel.

Toegang andersvaliden? ja.

De bescheiden drempel wordt overbrugd door een (vaste) schuine helling.

Installaties

verwarming en elektriciteit zijn aanwezig. Er is een toilet maar geen keuken.

b) Bouwfysische toestand

In 2017 werden een aantal instandhoudingwerken uitgevoerd door Monumentenwacht. Er wordt aanbevolen om binnen afzienbare termijn een restauratiedossier voor de dakbedekking en alle aansluitingen op te starten. Ook de vleugels dienen op termijn gerestaureerd te worden. Het dak heeft nog geen veiligheids-, ladder- en staphaken; Monumentenwacht vraagt om dit in orde te brengen zodat hun inspecties veilig kunnen gebeuren. Ook raadt Monumentenwacht restauratie van de voorgevel aan.

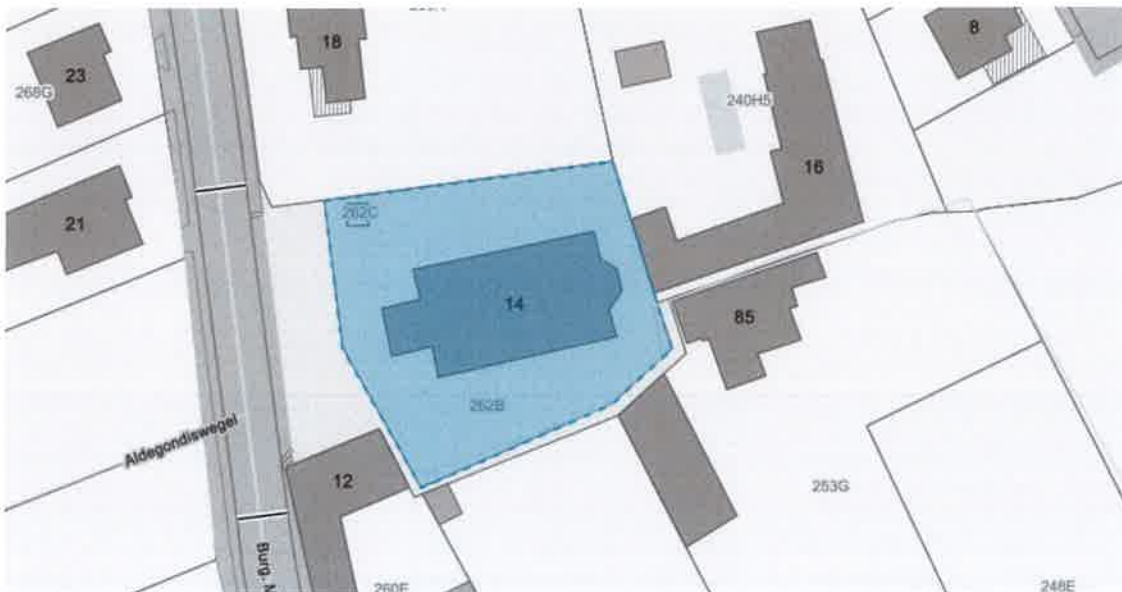
Bouwfysische toestand:

Bouwkundige inspectie – laatste rapport Monumentenwacht 40176/2022/B
Interieurinspectie – zie rapport Monumentenwacht 27 april 2005

Technische installaties:

Verwarmingsinstallatie en geluidsinstallatie zijn verouderd, verlichting werd gemoderniseerd (LEDs). De kerk heeft nog geen WiFi en beschikt evenmin over een moderne audio-visuele installatie.

2.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Ruimtelijke toets

De percelen van de kerk en het kerkhof zijn bestemd door het gewestplan, namelijk als woongebied. Dit houdt in dat naar bestemming toe de mogelijkheden ruim zijn. De percelen ten noorden van de kerk werden door het RUP Bescherming Open Ruimte bestemd tot gemeenschapsvoorzieningen met de mogelijkheid tot het aanleggen van een parking. Deze percelen zijn nog geen eigendom van de gemeente.

Ligging

Momenteel zijn er aan de kerk zeer weinig parkeerplaatsen voorzien. School ligt in de nabijheid.

Aanwezigheid begraafplaats:

Kerk is omringd door deels ommuurd kerkhof.

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Gebruik:

- Kerk met eucharistie- of gebedsdiensten in de week, huwelijken en uitvaarten
- Noveen van Sint Aldegondis, kermisviering, 1 novemberviering
- Sinds 1 september 2025, dagelijks open voor bezinning en gebed
- Niet-liturgische activiteiten: Repetitie lokaal koor, Nieuwjaarsreceptie bewonersplatform, orgel- en andere concerten, lezingen en kooroptredens

Aantal vieringen, aantal kerkgangers:

Zie bijlage

2.6 Sint-Martinus in Melle

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.6.1. Identificatie

Naam

Parochiekerk Sint-Martinus

Geografische ligging

- Dorpsplein, 9090 Merelbeke-Melle
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Eigenaar

Gemeente

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom Gent
- Dekenaat Wetteren
- Emmaüsparochie

Erfgoed

- Geen beschermd monument.
- Het Van Peteghem-orgel uit 1865 is beschermd (sinds 07 februari 1980).
- vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Martinus (sinds 20 juni 2023)
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36238>

Eigenaar:

Gemeente

2.6.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Kerkgebouw

De romaanse kruiskerk (12de eeuw?), na poging tot vergroting in 1837 wegens instorting gesloopt. Aanvang bouw van een volledig nieuwe kerk in 1837 waarvan aanvankelijk de toren instortte; in 1838 opnieuw opgetrokken, voltooid in 1839 en ingewijd in 1841. Eenvoudige neoromaanse plattelandskerk naar ontwerp van architect L. Minard. Ontvouwt een driebeukig schip van zes traveeën met ingebouwde vierkante westtoren, leien zadeldak en koor met driezijdige sluiting. Bakstenen constructie met hoge rondbooglichten en zandstenen hoekstenen die onder meer het tot toren verlengde poortrisaliet verticaal markeren. Rechthoekig portaal in een sobere classicerende hardstenen omlijsting: pilasters op hoge sokkel en lijstkapiteel onder het bekronend hoofdgestel. Twee omlijste gevelnissen, met beeld van de Heilige Antonius abt en de Heilige Cornelius paus van 1902 door J. Vits (Melle), in de blinde muurvlakken van de westgevel. Torengeleding voorzien van galmgaten met strekse rondboog op pilastervormige rechtstanden en horlogeplaten onder een driehoekig pseudo-fronton afgelijnd door een houten kroonlijst met klossen. Slanke achthoekige torenspits met kruisbekroning. Sacristie en bergplaats in de kooroksels door toevoeging van drie traveeën met rondboogvensters vergroot, bergplaats daarbij omgevormd tot moderne winterkapel.

Interieur

Kerkinterieur met tonvormig overwelfd schip, zijbeuken met kruisgewelven en rondboogvormige scheibogen op ronde zuilen.

Meubilair

18de-eeuwse schilderijen in de zijaltaren: Heilige Hubertus door T. de Reckers en boodschap van de engel Gabriël aan Maria. Vergulde houten beeldengroep met Heilige Martinus van 1865 door de Vigne-Quyo. Marmeren hoofdaltaar van circa 1839 met buste van de Heilige Martinus van Tours. Houten preekstoel van Lion naar ontwerp van architect Van Hoeck met koperen panelen gedateerd 1843 en 1879. 18de-eeuwse marmeren doopvont met koperen deksel. Orgel door M. Van Peteghem van 1865 met buffet door Van Biesbroeck. Kruisweg met terracotta reliëfpanelen van 1912 door J. Vits.

Sinds 11/2016 staat er ook een nieuw altaar en 2 lezenaars (in metaal en glas) van de hand van de plaatselijke kunstenaar Stefaan Schreel van "De Vlucht van het aambeeld".

Roerend patrimonium

Het roerend patrimonium werd beschreven en geïnventariseerd door Erfgoed Viersprong.

b) *Architecturale mogelijkheden*

Capaciteit:

435 stoelen.

Kerkgebouw of kleinschalige evenementen . Geen uitbreiding mogelijkheden zonder architecturaal geheel fundamenteel te wijzigen

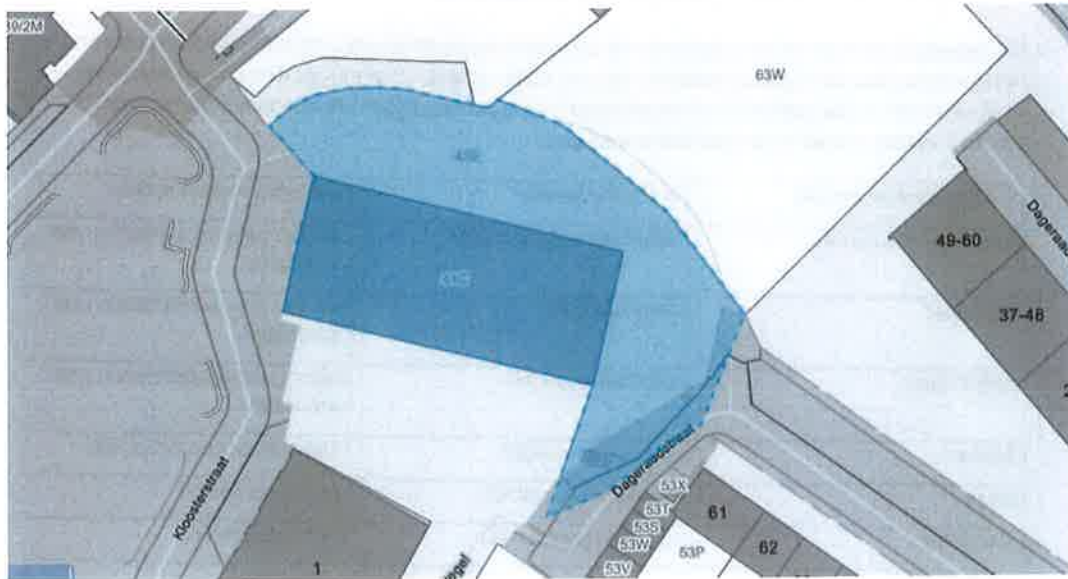
c) *Bouwfysische toestand*

De bouwfysische is toestand redelijk (dak, dakwaterafvoer) tot goed (overige) en wordt opgevolgd door monumentenwacht Oost-Vlaanderen.

Bouwfysische toestand:

Bouwkundige inspectie – zie laatste rapport Monumentenwacht 40271/2025/B

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Martinuskerk is gelegen aan het Dorpsplein te Melle dichtbij de Schelde. Aan de andere kant van het Dorpsplein bevindt zich ook het kerkhof van Melle. Over de Schelde ligt de gemeente Destelbergen (Heusden). Ligt dichtbij de N9 (Brusselsesteenweg), met verschillende bushaltes in de omgeving, en op ongeveer 400 m het station van Melle, alsook dichtbij R4 – E40 – E17.

Op het Dorpsplein zijn er diverse parkeermogelijkheden, niet betalend, gedeeltelijk blauwe zone van maandag t.e.m. vrijdag. Op vrijdag is er op het Dorpsplein markt.

De toren wordt niet verlicht. De klokken kunnen elektrisch geluid worden en met dezelfde installatie wordt nu het uur geslagen.

Ruimtelijke toets

De percelen van de kerk zijn bestemd door het gewestplan, namelijk als woongebied en liggen ook in BPA Dorp in een zone voor openbaar nut. De mogelijkheden zijn dus beperkt door het BPA maar er zijn wel bepaalde afwijkingen mogelijk conform wetgeving stedenbouw.

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Gebruik

- Kerk met weekendeucharistievieringen, huwelijken en uitvaarten, dopen, eerste communie en vormselviering
- Eucharistievieringen op kerkelijke feestdagen
- Jaarlijkse kermisviering en Te Deum (nationale feestdag en feest dynastie) catechese
- Dagelijks open voor bezinning en gebed
- Niet-liturgische activiteiten: concerten en een andere nevenactiviteiten (voordrachten Carlo Acutis (2025), Gedichtendag (2024), Urbanwalk (2023))

Aantal vieringen, aantal kerkgangers:

Zie bijlage.

NAAR EEN GEDRAGEN EN GEDEELDE TOEKOMSTVISIE

De uitgangspunten van de op Vlaams en lokaal niveau opgestarte oefening om te komen tot een lange termijnvisie op de parochiekerken, zijn nog altijd actueel. Het getuigt dan ook van behoorlijk bestuur om deze beleidslijnen zoals vastgelegd in de gemeentelijke kerkenbeleidsplannen van 2017 en 2018 verder te zetten voor de komende 6 jaar.

Deelgemeente (en wijk)	Kerk en eigenaar	Gedeelde toekomstvisie
Merelbeke (Centrum)	Sint-Pietersbanden (KR)	Behoud als parochiekerk, met valorisatie
Bottelare	Sint-Anna (G)	Behoud als parochiekerk, met valorisatie
Melle-Dorp	Sint-Martinus (G)	Behoud als parochiekerk, met valorisatie
Melsen	Sint-Stefanus (G)	Evaluatie om de twee jaar
Munte	Sint-Bonifatius (KR)	Herbestemming
Lemberge	Sint-Aldegondis (G)	Herbestemming

Dit betekent concreet dat er in de fusiegemeente Merelbeke-Melle drie kerken behouden blijven als parochiekerk: Sint-Pietersbanden (Merelbeke-Centrum), Sint-Anna (Bottelare) en Sint-Martinus (Melle-Dorp). Daarnaast is het de bedoeling om een kleine kerk open te houden voor vieringen in kleine kring zoals huwelijken, uitvaarten, gebedsdiensten of eucharistievieringen: Sint-Stefanus (Melsen). De kerken van Munte en Lemberge worden herbestemd. De herbestemming van de kerken van Munte en Lemberge zal niet worden uitgevoerd tijdens de geldingsduur van het kerkenbeleidsplan 2026 – 2031. Bij de herbestemming van beide kerken zal een ruimte voor gebed en bezinning voorzien worden.

Goedkeuring

Goedkeuring door de bisschop van bisdom Gent op

13 februari 2026

Waarna dit kerkenbeleidsplan werd voorgelegd aan de gemeenteraad ter goedkeuring op

24 maart 2026

Handtekening bisdom

[Handwritten signature]
diocesaan
administrateur

Handtekening gemeente

[Handwritten signature]

Bénédicte Buylen
algemeen directeur

Dirk De Maeseneer
voorzitter gemeenteraad

Bijlage: cijfers godsdienstpraktijk 2024

Cijfers voor de godsdienstpraktijk voor beide parochies die actief zijn op het grondgebied Merelbeke-Melle, met name de parochiale eenheid H. Moeder Teresa van Merelbeke-Oosterzele en de parochiale eenheid Emmaus van Melle-Heusden-Destelbergen.

Bijlage 3		Cijfers godsdienstpraktijk 2024				
	Dopen	eerste communie	vormsels	huwelijken	uitvaarten	telling WE
H Moeder Teresa parochie	87	126	123	11	119	362
Emmaus Parochie	52	105	98	5	79	268

Deze twee "nieuwe parochies" omvatten dus meer dan enkel Merelbeke-Melle. Er zijn pastorale afspraken gemaakt om weekendvieringen, dopen en vormsels slechts in enkele kerken te laten doorgaan. De nieuwe parochies zijn dus over de gemeentegrenzen heen georganiseerd. Zo kunnen bijvoorbeeld kinderen van Merelbeke gedoopt worden of hun vormsel doen in Oosterzele en vice versa.

De kleinere kerken worden enkel gebruikt voor begrafenissen en huwelijken en sporadisch voor een eucharistieviering of gebedsdienst. Deze kleinere kerken doen vooral dienst als stille plekken waar de lokale geloofsgemeenschap en toevallige passanten even kunnen verpozen of een kaars branden wanneer ze er nood aan hebben. Hiervan worden er geen cijfers bijgehouden. Alle kerken op grondgebied Merelbeke-Melle zijn dagelijks open om mensen gastvrij te ontvangen. Daarnaast staan ze open voor allerlei nevenactiviteiten (voordrachten, koorrepetities, concerten, nieuwjaarsrecepties, tentoonstellingen...). Op zich hebben al deze kerken ook museale waarde, gezien ze over een rijk patrimonium met erfgoedwaarde beschikken. Het beter valoriseren blijft dan ook ons gemeenschappelijk doel.

